

THE PICK-UP: SPACE, POWER AND CONTESTATION

TANIDA APICHANAKULCHAI

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENTS FOR
THE DEGREE OF MASTER OF ARTS
(MEDICAL AND HEALTH SOCIAL SCIENCES)
FACULTY OF GRADUATE STUDIES
MAHIDOL UNIVERSITY**

2007

COPYRIGHT OF MAHIDOL UNIVERSITY

pick-up: พื้นที่ อำนาจและการต่อสู้ (THE PICK-UP: SPACE, POWER AND CONTESTATION)

ฐนิตา อภิชนะกุลชัย 4537119 SHMS/M

ศศ.ม. (สังคมศาสตร์การแพทย์และสาธารณสุข)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: ลือชัย ศรีเงินยวง, Ph.D., มัลลิกา มัติโก, Ph.D.,

เพ็ญจันทร์ เซอร์เรอร์, Ph.D.

บทคัดย่อ

งานศึกษานี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทำความเข้าใจวิถีคิดและพฤติกรรมของการขับรถของคนขับรถ pick-up และศึกษาการรับรู้โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงอำนาจบนถนนในฐานะเป็นพื้นที่ทางสังคม ระหว่างคนขับรถ pick-up กับตำรวจและคนขับรถ pick-up กับคนอื่น ๆ บนท้องถนน โดยมีผู้ให้ข้อมูลหลักเป็นคนขับรถ pick-up จำนวน 18 ราย เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม ในระหว่างกลางพฤศจิกายน 2547 ถึง กลาง พฤษภาคม 2548 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา นำข้อมูลจากการบันทึกสนามและการถอดเทปมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการแบบอุปนัย โดยมีการตีความและนำเสนอข้อมูลซึ่งเป็นเรื่องจริงชุดหนึ่งผ่านตัวตนของผู้วิจัย

ผลการศึกษาพบว่า ถนนเป็นพื้นที่ทางสังคม (Social Space) และแบบแผนการใช้รถใช้ถนน ก็คือ พฤติกรรมการแย่งชิงการใช้พื้นที่ตามโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงอำนาจ โดยมีตัวละครคือ ผู้ใช้รถแต่ละคน/กลุ่ม กับเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมาย โครงสร้างอำนาจบนท้องถนนสามารถมองผ่านความสัมพันธ์ได้สองประการ คือ ระหว่างคนใช้รถ pick-up กับรถคันอื่น และความสัมพันธ์ระหว่างรถ pick-up กับตำรวจ ผลการศึกษายังพบว่า รถ pick-up มีความหมายถึงสถานะ / ชั้นชั้นของผู้ใช้รถ pick-up ซึ่งมีนัยยะบ่งบอกถึงความเป็นคนในชนชั้นกลางระดับล่าง เป็นสัญลักษณ์ของคนทำมาหากิน ชั้นชนชาวบ้านที่มีอำนาจต่อรองในการใช้พื้นที่ถนนน้อย พฤติกรรมการขับของคนขับรถ pick-up คือ ภาพสะท้อนของความสัมพันธ์ทางสังคมที่เกิดขึ้นจากการใช้พื้นที่เดียวกันของรถที่มีภูมิหลังทางสังคมวัฒนธรรมและตัวแทนอำนาจที่ต่างกัน ซึ่งก่อให้เกิดเป็นวัฒนธรรมการขับรถซึ่งมีทั้งในลักษณะต่อสู้แย่งชิงหรือประนีประนอมแบ่งปัน ซึ่งแสดงออกผ่านการใช้สัญลักษณ์ ภาษา ท่าทางในการสื่อสารระหว่างผู้ใช้รถร่วมกัน

THE PICK-UP: SPACE, POWER AND CONTESTATION

TANIDA APICHANAKULCHAI 4537119 SHMS/M

M.A.(MEDICAL AND HEALTH SOCIAL SCIENCES)

THESIS ADVISORS: LUECHAI SRINGERNYUANG, Ph.D. (MEDICAL ANTHROPOLOGY), MULLIKA MUTTIKO, Ph.D. (MEDICAL AND HEALTH SOCIAL SCIENCES), PENCHAN SHERER, Ph.D. (HEALTH AND SOCIAL WELFARE)

ABSTRACT

There were 2 objectives of this study. The first was to understand pick-up drivers' thinking and their driving patterns. The second was to study structure of power relations on the road, meaning the social space, compared in 2 pairs of group studies. One was the pick-up driver and the police and the other was pick-up drivers and other drivers. Qualitative research approach was adopted in this study and 18 pick-up drivers participated as informants. Data was collected during November 2004-2005 by in-depth interview and non-participatory observation techniques and analyzed inductively. All data was interpreted and proposed through the researcher's view.

Results: Driving behavior of pick-ups reflected power relations cultural beliefs, values as well as the contestation for physical space. Two patterns of power relations clearly showed from the relationship between pick-ups and police and pick-ups and other cars. The study revealed that pick-ups are perceived as that of the working/lower class. Pick-up drivers were a low status group and had less power to negotiate in this social space. Pick-up driving patterns reflected social relationships in the same social space used among various socio-cultural drivers. Driving culture composed both contestation and compromise observed by driver's language, body language and symbols in their conversation.

KEYWORDS: DRIVING PICK-UP / SOCIAL SPACE / POWER RELATION/
CONTESTATION

93 P.